

Pohjois-Espoon linjastotarkastelu

77/08.00.00.04/2025 Pohjois-Espoon linjastotarkastelu

Hallitus 08.04.2025 § 34

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Tulosalueen johtaja Johanna Wallin, etunimi.sukunimi@hsl.fi
Aluepäällikkö Miska Peura, etunimi.sukunimi@hsl.fi
Joukkoliikennesuunnittelija Timo Huomo, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Taustaa ja tavoitteet

Yhtymäkokouksen hyväksymää HSL:n vuosien 2025–2027 Talous- ja toimintasuunnitelmaa (26.11.2024, § 12) valmisteltaessa jouduttiin subventiotasotavoitteeseen pääsemiseksi hakemaan säästöjä joukkoliikennepalveluiden operointikustannuksista vuositason 974 000 euron verran. Kuntien lausuntojen ja kuntakohtaisten subventiotasojen erojen takia operointikustannusten leikkaus kohdennettiin suurelta osin Espoon kuntaosuuteen. HSL:n hallituksen 14.1.2025 (§ 2) hyväksymässä Liikennöintisuunnitelma 2025–2026:ssa todetaan, että Pohjois-Espoon ja Pitkäjärven alueen liikennetarjontaa tarkastellaan erillisenä työnä, joka tuodaan HSL:n hallituksen päätettäväksi keväällä 2025.

HSL:n kauden 2022–2025 strategisissa tavoitteissa korostuu vahvasti tarve parantaa joukkoliikennepalveluiden kustannustehokkuutta sekä tasapainottaa taloutta. TTS2025–2027:n säästötavoite kohdistettiin ensisijaisesti Pohjois-Espoon bussiliikenteeseen, missä kustannustehokkuus on selvästi heikompaa kuin eteläisemmässä Espoossa. Linjastotarkastelussa tavoitteena on ollut löytää Pohjois-Espoon ja Pitkäjärven ympäristön bussiliikenteestä säästökohteita, jotka voidaan toteuttaa ilman merkittävää haittaa alueen asukkaiden liikkumiseen. Samalla on pyritty löytämään kustannustehokkuutta edistäviä ratkaisuja, joilla voidaan edistää joukkoliikenteen kilpailukykyä asukkaiden tärkeimpinä pitämällä yhteysväleillä. Pitkäjärven ympäristön bussiliikenne kytketään linjastollisesti Pohjois-Espoon liikenteeseen, joten suunnittelussa on ollut tarkoituksenmukaista tarkastella pelkkää Pohjois-Espoota hieman laajempaa aluetta. Etelä-Espoon linjoille kohdistettiin tehostamistoimenpiteitä jo aiemmin, ja nämä muutokset on toteutettu vuonna 2024.

Osallisuus

Osana linjastotarkastelutyötä suunnittelualueen asukkaille tehtiin joulukuussa kaksi kohdennettua kyselyä, joihin saatiin yli 2 600 vastausta. Tavoitteena oli esimerkiksi selvittää tarkemmin, miten vapaa-ajan liikkumistarpeet poikkeavat arkisten työ- ja koulumatkojen tarpeista. Vastaajilla oli kyselyssä myös mahdollisuus jättää avointa palautetta suunnittelualueen joukkoliikenteestä. Kyselyiden vastaukset syvensivät suunnittelijoiden ymmärrystä alueen asukkaiden liikkumistarpeista, joita voitiin peilata linjojen nousijamääriin sekä kustannustehokkuuslukuihin.

Kyselyvastauksista erottui muutamia pääteemoja, jotka mahdollisuuksien mukaan huomioitiin suunnittelutyössä, tai jotka auttavat suuntamaan tulevia kehittämistoimia ja viestintää oikeisiin asioihin. Näitä olivat liityntäpysäköinnin haasteet, vapaa-ajan matkojen suuntautuminen erityisesti isoimpiin aluekeskuksiin, Espoon keskukseen suuntautuvan matkustuksen arkipainotteisuus sekä erilaiset toiveet nykyistä nopeammista ja tiheämmistä joukkoliikennedyhteisistä sekä vaihdottomista yhteyksistä eri puolille Espoota ja muuta pääkaupunkiseutua.

Suunnitteluperiaatteet ja tarjonnan muutokset

Keskeisenä periaatteena linjastotarkastelussa on ollut tehdä toimenpiteitä, joilla kustannuksia saadaan karsittua ilman merkittäviä haittavaikutuksia. Ensisijaisesti kustannussäästöjä on pyritty löytämään hiljaisimpien ajankohtien liikenteestä. Osalla Pohjois- Espoon ja Pitkäjärven alueen bussilinjoista ajetaan nykytilanteessa lähtöjä, joilla on ollut vain muutamia matkustajia lähtöä kohti. Joillakin lähdoillä kysyntää on ollut vain osalla reitistä, jolloin tarpeellinen tarjonta voidaan toteuttaa liikennöimällä vain sitä reittiosuutta, jolla matkustajia on ollut.

Parannetaan tarjontaa kustannustehokkaasti

Noin puolet Leppävaaran ja Kalajärven välisestä bussiliikenteestä siirretään kulkemaan nopeampaa reittiä Lintuvaaran, Hämevaaran, Pähkinärinteen ja Hämeenkyllän kautta. Muutos nopeuttaa matka-aikaa noin seitsemällä minuutilla. Tarjonta Leppävaarasta Hämevaaraan ja Järvenperään säilyy nykytasolla.

Nykyiset linjat 206, 225, 227 ja 236B yhdistetään kahdeksi uudeksi linjaksi. Linja 227 kulkee päivittäin n. klo 6–23 Leppävaarasta Nuijalan, Keran, Viherlaakson-rannan, Lippajärven ja Myllykylän kautta Jorviin. Linja 237 tarjoaa arkisin asiointi-, työ- ja koulumatkayhteydet Högnäsiin. Nuijalan ja Viherlaaksonrannan asuinalueille tarjotaan jatkossa joukkoliikenneyhteys myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Espoon keskuksesta Nuuksion suuntaan kulkevaa bussiliikennettä linjoilla 243, 244 ja 245 järjestellään hieman uusiksi toteutuneen kysynnän perusteella. Nykyisten linjojen rinnalle perustetaan uusi linja 247, joka palvelee nykyistä paremmin koulumatkayhteyksiä sekä sujuvoittaa liikennöintiä Siikajärven alueelle.

Laaksolahdessa linjojen 215 ja 548 reitteihin tehdään pieniä tarkistuksia, jotta linjojen reitit palvelisivat alueen asukkaita nykyistä kattavammin.

Tarkistetaan tarjontaa kysyntää vastaavaksi

Kalajärven ja Rinnekodin välillä Lahnuksen koulun ja Rödskögs skolan kautta kulkeva koululaislinja 348 lakkautetaan, ja sen lähdot korvataan linjan 345 K-reitillä. Linja 348 on ollut kustannustehokkuudeltaan koko Espoon kallein bussilinja. Linjalle 345 muutos voidaan toteuttaa pienin lisäkustannuksin. Muutoksen myötä voidaan samalla tarjota Röylän alueelta vaihdoton yhteys Helsingin keskustaan ja takaisin muutamia kertoa päivässä.

Espoon keskuksesta Nuuksion, Bodominjärven ja Kalajärven suuntaan liikennöivien linjojen 243, 244, 245, 246 ja 582 lähtöjen määrää ja vuorovälejä tarkistetaan tarkemmassa aikataulusuunnittelussa erityisesti myöhäisillan ja viikonloppuaamujen osalta, jolloin nousijamäärät ovat olleet hyvin pieniä.

Linjat 214 ja 215 yhdistetään myöhäisillan liikenteessä sekä viikonloppuaamuina linjaksi 214A, joka palvelee n. 30 minuutin vuorovälillä kohtuullisella kävelyetäisyydellä molempien linjojen liikennöintialueen. Linjojen 214 ja 215 hiljaisen ajan lähdoillä on kulkenut ainoastaan muutamia matkustajia lähtöä kohti.

Vaikutukset liikkumiseen ja kustannuksiin

Pohjois-Espoon linjastotarkastelun mukaiset muutokset vaikuttavat hyvin pieneen määrään joukkoliikennematkoja. Vähennettävillä tai yhdistettävillä lähdoilla on kulkenut enimmillään vain muutamia matkustajia ja monille lähdoille on vaihtoehtoisia yhteyksiä muilla linjoilla. Joukkoliikennepalvelu ei poistu milteenkään alueelta, mutta yksittäisillä alueilla liikennöintiä voi joissain tapauksissa hieman lyhentyä, mikäli kysyntää esimerkiksi aikaisille aamulähdoille tai myöhäisille iltalähdoille ei ole ollut. Muutoskokonaisuuteen sisältyy myös asukkaiden toiveiden perusteella tehtäviä

muutoksia, joilla parannetaan linjaston kattavuutta tai nopeutetaan matka-aikoja. Kokonaisuutena tarjontaan tehtävillä muutoksilla ei ole odotettavissa merkittäviä vaikutuksia kysyntään tai lipputuloihin.

Muutosten suunnittelussa lähtökohtana on ollut, että koulumatkayhteydet säilyvät sekä matkat terveydenhoidon palveluihin ja työpaikoille onnistuvat jatkossakin joukkoliikenteellä. Leppävaaran ja Kalajärven välisten linjojen muuttuessa varmistetaan työmatkayhteyksien säilyminen Pohjois-Espoon työpaikka-alueille, joiden kautta liikennöidään nykyiseen tapaan muutamia lähtöjä arkisin aamulla ja iltapäivällä.

Linjasto- ja tarjontamuutokset vähentävät liikennöintikustannuksia vuositasolla säästötavoitteen mukaisesti n. 980 000 eurolla. Muutokset toteutetaan syysliikenteen alkaessa 11.8.2025 alkaen, jolloin vuoden 2025 osalta säästöä kertyy n. 400 000 euroa. 974 000 euron säästötarve koskee myös vuotta 2025, mutta muu osa säästötarpeesta pystytään kattamaan pääosin Espoon kaupunkiradan työmaan junaa korvaavan bussiliikenteen varaumista sekä osin muista käyttämättä jäävistä Espoon bussiliikenteen varaumista.

Ehdotus	Hallitus päättää hyväksyä Pohjois-Espoon linjastotarkastelun ohjeellisena noudatettavaksi. Muutokset astuvat voimaan syysliikenteen alkaessa 11.8.2025.
Käsittely	<p>Hallituksen jäsen Mia Laiho ehdotti jäsenten Björn Månsson ja Saara Brax kannattamana asian panemista pöydälle perusteluinaan se, että ”pöydällä oloaikana tulee arvioida esitettyjen linjastomuutosten vaikutukset lasten ja nuorten koulumatkoihin ja harrastuksiin ja tuoda selvitys hallitukselle ennen päätöksentekoa.”.</p> <p>Asiasta äänestettiin. Ne, jotka kannattivat asian käsittelyn jatkamista, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat pöydällepanoa, äänestivät EI. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä (Halava, Kauppila, Kauppinen, Rajala, Sauri ja Ylitalo) ja 6 EI-ääntä (Aura, Brax, Ahsanullah, Laiho, Månsson ja Suomalainen), sekä 2 äänesti tyhjää (Liukkonen ja Rydman). Äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisi ja puheenjohtaja totesi, että asia pannaan pöydälle.</p>
Päätös	Hallitus päätti panna asian pöydälle.
Liitteet	Pohjois-Espoon linjastotarkastelu luonnos 28.3.2025